

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Bc. M. H.**, proti žalovanému: **Krajské státní zastupitelství v Praze**, se sídlem Husova 11, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 3. 2024, č. j. SIN 202/2024 - 10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2024, č. j. 51 A 14/2024-23,

t a k t o :

Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce se žalobou u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 3. 2024, č. j. SIN 202/2024-10 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Okresního státního zastupitelství v Mladé Boleslavi ze dne 23. 1. 2024, č. j. SIN 2/2024-6, kterým byla odmítnuta jeho žádost o poskytnutí informace.

[2] Krajský soud v záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) uložil žalobci v průběhu soudního řízení pořádkovou pokutu ve výši 500 Kč za učinění urážlivého podání podle § 44 odst. 1 věty první s. ř. s. Na vyjádření žalovaného v řízení u krajského soudu totiž reagoval žalobce replikou, ve které mj. uvedl, že „*vyjádření k žalobě je nástrojem k dodatečné nápravě vad a pochybení rozhodnutí správního orgánu – to může naznačovat jen naprostý kretén (a teda ještě i žalovaným pověřený právník a krajský manažer v jiném odvětví trestní právo, specializace veřejná žaloba, co se správním právem procesním denně nezabývá a o judikátu VS neslyšel, S.)*.“

II.

[3] Proti napadenému usnesení se žalobce (dále též „stěžovatel“) brání kasační stížností, v níž navrhuje napadené usnesení zrušit.

[4] Stěžovatel namítá, že krajský soud nebyl oprávněn hodnotit, zda jeho podání bylo hrubé, neboť mu to zákon, konkrétně § 44 odst. 1 s. ř. s. a § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích nedovoluje. Uvedená kompetence podle stěžovatele náleží správním orgánům.

[5] Stěžovatel kromě toho uvádí, že jeho výrok odpovídá realitě, což uvádí i krajský soud, a proto nemohl snížit jinou osobu a poškodit tak její pověst nebo zpochybnit její čest. Zda je jednání urážkou, závisí na jednání a úmyslu napadajícího a vnímání napadeného. V nyní projednávané věci však nebylo možné vnímat stěžovatelův výrok jako urážku.

III.

[6] Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

IV.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Přestože to stěžovatel v kasační stížnosti výslovně neuvádí, lze z jejího obsahu seznat, že ve vztahu k napadenému usnesení uplatňuje kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud tedy posuzoval, zda krajský soud nepochybil, pokud stěžovateli uložil předmětnou pořádkovou pokutu za učinění urážlivého podání.

[10] Pořádková pokuta za porušení povinností v řízení (správním, soudním) je klasickým procesním institutem, který slouží soudu k zajištění průběhu a účelu řízení. Podmínky uložení pořádkové pokuty zpravidla stanoví jednotlivé procesní řády samostatně. Pro potřeby soudního řízení správního je institut pořádkové pokuty výslovně upraven v § 44 odst. 1 s. ř. s., v němž se stanoví: „*Tomu, kdo neuposlechne výzvy soudu nebo učiní urážlivé podání či přednes, může být usnesením uložena jako pořádkové opatření pořádková pokuta do výše 50 000 Kč, která je příjmem státního rozpočtu. Pokuta může být uložena i opakovaně a může být na odůvodněnou žádost podanou do právní moci rozhodnutí, jímž se řízení končí, usnesením zčásti nebo zcela prominuta.*“

[11] Nejvyšší správní soud se již nejen k obecným východiskům, ale i k samotné právní úpravě pořádkové pokuty vyjádřil, například v rozsudku ze dne 26. 8. 2009, č. j. 4 Ads 101/2007-166. Mimo jiné zde poukázal na to, že „*[z] celkové konstrukce právní úpravy pořádkové pokuty v soudním řádu správním tak vyplývá značný prostor jak pro uvážení soudu, zda pořádkovou pokutu uložit či neuložit, stejně jako pro uvážení, kdy k jejímu uložení přistoupit, a rovněž tak z této konstrukce vyplývá i značný prostor pro uvážení její konkrétní výše. Tím je potom do jisté míry také determinován i režim obrany toho, komu byla pořádková pokuta uložena, včetně přezkumu zákonnosti uložení takové pokuty.*“

[12] Zákonná úprava pro obranu proti uložení pořádkové pokutě především sama počítá s tím, že pokuta může být na odůvodněnou žádost podanou do právní moci rozhodnutí, jímž se řízení končí, usnesením zčásti nebo zcela prominuta. Takovou žádost je třeba podat

pokračování

soudu, který pokutu uložil, a i tady se projevuje značný prostor pro uvážení soudu, neboť i tady záleží zcela na vůli soudu, zda dobrodiní zákona v daném případě použije či nikoliv. Na prominutí uložené pořádkové pokuty není právní nárok. Dovoditelným předpokladem pro prominutí uložené pokuty z povahy věci přitom nepochybně je, že uložení pořádkové pokuty vedlo ke zjednání nápravy. Pokud by náprava zjednána nebyla, uloženou pokutu prominout nelze. Možnosti požádat o prominutí pořádkové pokuty stěžovatel v nyní projednávané věci nevyužil.

[13] Dále je možno se proti uložení pořádkové pokuty krajským soudem ve správním soudnictví, tak jako u každého jiného rozhodnutí, u nějž není stanoveno jinak, bránit podáním kasační stížnosti. Přezkoumání napadeného rozhodnutí, jímž byla uložena pořádková pokuta podle soudního řádu správního, se omezuje na posouzení zákonnosti či vad řízení před správním soudem.

[14] V posuzované věci není sporu o tom, že stěžovatel ve své replice učiněné v řízení o žalobě k vyjádření žalovaného ze dne 21. 5. 2024 (dále jen „replika“) uvedl, že *„vyjádření k žalobě je nástrojem k dodatečné nápravě vad a pochybení rozhodnutí správního orgánu – to může naznačovat jen naprostý kretén (a teda ještě i žalovaným pověřený právník a krajský manažer v jiném odvětví trestní právo, specializace veřejná žaloba, co se správním právem procesním denně nezabývá a o judikátu VS neslyšel, S.).“* Tuto skutečnost také Nejvyšší správní soud ověřil ze soudního spisu a stěžovatel to v podané kasační stížnosti sám přiznává.

[15] Stěžovatel přitom krajskému soudu vytýká, že nebyl ve smyslu § 44 odst. 1 s. ř. s. a § 5 odst. 1 písm. e) zákona o některých přestupcích, kompetentní k uložení pořádkové pokuty a přezkumu hrubosti jeho podání. Tuto námitku však vyvrací již znění shora citovaného ustanovení soudního řádu správního, z nějž naopak vyplývá, že uvedené oprávnění správním soudům náleží. Tedy umožňuje jim rozhodnout o uložení pořádkové pokuty, a to opakovaně, až do výše 50.000 Kč. Odkaz stěžovatele na ustanovení zákona o některých přestupcích je v daném případě zcela nepřipadný, neboť podle uvedené právní normy krajský soud nepostupoval a ani k tomu nebyl oprávněn. Z obsahu napadeného usnesení je zcela zjevné, že krajský soud správně aplikoval při uložení pořádkové pokuty výlučně § 44 odst. 1 s. ř. s. Soudní řád správní je přitom procesním právním předpisem upravujícím postup a vedení řízení před krajským soudem ve správním soudnictví. Postup krajského soudu je tudíž souladný se zákonem potud, že použil přílehlavou právní normu, z níž vyplývá oprávnění za podmínek v ní stanovených v soudním řízení správním pořádkovou pokutu uložit.

[16] Zbývá posoudit, zda byly také splněny z § 44 odst. 1 s. ř. s. vyplývající předpoklady pro uložení uvedené pořádkové pokuty. Podle stěžovatele krajský soud pochybil, pokud dovodil, že se z jeho strany jednalo o použití hrubých, zcela nevhodných slov, které nesouvisely s věcnou kritikou projednávané věci. Stěžovatel naopak zastává názor, že pokud sděluje realitu, což bylo cílem jeho repliky, pak není možné jeho podání považovat za hrubé, navíc v případě, kdy nemohly dotčené úřední osoby jeho podání vnímat jako urážlivé. Nemohla být poškozena jejich pověst či zpochybněna jejich čest.

[17] Krajský soud konkrétně v napadeném usnesení uvedl, že *„žalovanému jakožto orgánu veřejné moci, jenž vydává rozhodnutí, která mohou dotčené osoby zpochybňovat napadat, přísluší*

vyšší dávka tolerance, velkorysosti a nadhledu (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2000, sp. zn. I. ÚS 211/99, a ze dne 19. 1. 2016, sp. zn. I. ÚS 750/15). Na druhou stranu ani při tomto nadhledu není možné přehlížet a akceptovat hrubé slovní výpady, které svým obsahem nemají nic společného s věcnou kritikou činnosti žalovaného ani s podstatou napadeného rozhodnutí, které je v posuzované věci předmětem soudního přezkumu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2019, č. j. 5 As 212/2019-40, č. 3932/2019 Sb. NSS).“

[18] Hrubou urážkou (či slovy krajského soudu „hrubého slovního výpadu“) lze rozumět zvláště urážející útok na čest, pověst a vážnost napadeného. Pouhá urážka se logicky od urážky hrubé liší v míře své intenzity. Může být spáchána verbálně (ústně, písemně) i nonverbálně (posunky, aj.). Co se týče stránky objektivní, je urážlivým každý výrok, který zjevně snižuje autoritu orgánů veřejné moci a jejich představitelů nebo kterým jsou porušena osobnostní práva jiných osob.

[19] S ohledem na právě uvedené lze stěžovatelu repliku, resp. v ní obsaženou pasáž citovanou výše v odst. [14], zcela nepochybně považovat za urážlivé podání, které bylo způsobilé hrubostí použitých slov ponížit osoby, vůči nimž směřovalo, jejich čest či důstojnost, a to tím spíše, že stěžovatel osobu, vůči níž tento hrubě urážlivý projev směřoval, ve svém podání také jmenoval. Skutečnost, že stěžovatel nesouhlasí s postupy správních orgánů v jeho věci, ani s vyjádřením správního orgánu k žalobě, v němž je prezentován názor na věc odlišný od toho, který sám zastává, totiž nezakládá jeho oprávnění vyjadřovat se vůči těmto orgánům a za ně jednajícím úředním osobám urážlivě, a to ani tehdy, pokud se subjektivně domnívá, že jeho výrok je pravdivý.

[20] Jak totiž správně dovodil i krajský soud, nejednalo se o bezprostřední emocionální projev ve vypjaté situaci, nýbrž o předem promyšlený projev písemný, u něž stěžovatel mohl a měl vážit vhodnost zvolených výrazů. Pokud tak neučinil, krajský soud nepochybil, nenalezl-li prostor k vyšší míře tolerance vůči stěžovatelu vyjadřování na adresu správního orgánu, resp. úředních osob. Byl to právě stěžovatel, který měl prostor ke zvážení obsahu svého podání a volbě v něm užitých formulací. Je také zjevné, že stěžovatelovy slovní výpady nesouvisely s věcnou kritikou postupu žalovaného ani s věcnou problematikou, která byla předmětem správního řízení.

[21] Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že zákonná úprava nestanoví žádná jmenovitá kritéria pro stanovení konkrétní výše pořádkové pokuty, a je zde tedy prostor pro uvážení soudu, při němž je třeba brát v úvahu okolnosti, za kterých k nežádoucímu chování či jednání došlo, stejně jako důsledku takového chování či jednání. Takto krajský soud postupoval, jak výše uvedeno. Pořádkovou pokutu uložil na samé spodní hranici její zákonné výše, když přihlédl i k majetkovým a osobním poměrům stěžovatele.

[22] Krajský soud se tudíž nedopustil pochybení nejen v použití správné právní normy, ale ani v úvaze o tom, zda jsou splněny předpoklady pro uložení uvedené pořádkové pokuty podle § 44 odst. 1 s. ř. s. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. proto není naplněn.

V.

[23] Kasační stížnost není pro výše uvedené důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud ve smyslu § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

pokračování

[24] Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval o nákladech řízení o kasační stížnosti, neboť o nich rozhodne krajský soud v rámci rozhodnutí o věci samé. Řízení o kasační stížnosti proti usnesení řešícímu otázku uložení pořádkové pokuty, je totiž „vnořeno“ do řízení o žalobě (srov. přiměřeně rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, č. 4554/2024 Sb. NSS).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. července 2024

Mgr. Petra Weissová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Bc. Veronika Danková, DiS.